

PVDA

EEN STAD

DIE WERKT

**Verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid in Arnhem
Gemeenteraadsverkiezingen 2014**

INHOUD

VOORWOORD (2)

I. WERK EN INKOMEN (3)

1.1 Werken in Arnhem: iedereen moet mee (kunnen) doen (3)

1.2 De binnenstad: Een bruisend stadshart (5)

1.3 Als werken niet vanzelf gaat: Niemand aan de kant (6)

1.4 Bestrijden van armoede: Een kwestie van beschaving (8)

2. ZORG EN GEZONDHEID (11)

2.1 Zorg dichtbij: versterken van de eigen kracht (11)

2.2 Jeugdzorg: één gezin, één plan, één regisseur (13)

2.3 Sport: de beste investering in gezondheid (15)

3. WIJKEN EN WONEN (17)

3.1 Samenleven in buurten (17)

3.2 Veilige en leefbare buurten (19)

3.3 Voor iedereen een goede woning (20)

4. GEMEENTELIJKE FINANCIËN (23)

Colofon

Samenstelling programmacommissie: Debby Kok (voorzitter), Marlies van de Voort (secretaris), Marilyn A-Kum, Mark Elbers, Roeland Kreeft en Martien Louwers.

VOORWOORD

De Partij van de Arbeid staat voor een sociale stad, een veilige stad en vooral voor een stad die werkt! We zetten alles op alles om de Arnhemse economie aan te jagen; we laten niemand aan de kant staan. Ook zetten we in op zorg dichtbij de mensen en geven we hoge prioriteit aan het bestrijden van overlast in buurten en woninginbraken. Tegelijk realiseren we ons dat ook in de raadsperiode 2014-2018 de financiële ruimte voor nieuwe initiatieven en nieuw beleid zeer klein zal zijn. Voor een aantal belangrijke overheidstaken wordt de gemeente vanaf 2015 verantwoordelijk. Dit betreft zorg voor jeugd, ouderen, chronisch zieken en gehandicapten en regelingen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Dit verkiezingsprogramma is geen opsomming van wensen en plannen over alle mogelijke aspecten van het gemeentelijk beleid. Dat betekent dat we keuzes moeten maken. We kiezen ervoor te laten zien waar wat ons betreft de prioriteiten liggen: dat is op werk, zorg en veilig en prettig wonen. Financiële keuzes mogen niet ten koste gaan van deze prioriteiten. Dit is onze leidraad voor de komende vier jaar.

Het verkiezingsprogramma gaat over onszelf. Over onze kinderen, onze vaders, moeders. Over onze vrienden, collega's en burens. Over alle mensen die ons dierbaar zijn. We willen een vuist maken tegen een samenleving waarin het 'ik' het 'ons' uit het oog dreigt te verliezen. We vinden bestaanszekerheid, goed werk, onderwijs, emancipatie en binding waarden die leidend moeten zijn bij de inrichting van onze stad en samenleving. Juist in tijden van financiële krapte is onderlinge solidariteit belangrijk. We zullen de komende jaren vaak een beroep doen op ieders inzet om te zorgen dat de Arnhemse samenleving blijft bruisen en te zorgen dat niemand tussen wal en schip valt. Waar maatschappelijke initiatieven ontstaan, kan de overheid soms een stap terugdoen. Aan die initiatieven willen we ruim baan geven!

Dit verkiezingsprogramma is het resultaat van heel veel gesprekken die we de afgelopen periode hebben gevoerd met Arnhemmers en Arnhemse organisaties. Die gesprekken hebben ons gevoed, geïnspireerd en hebben ons veel ideeën opgeleverd. Ook na de verkiezingen blijven we graag met u in gesprek. Samen zorgen we dat Arnhem de beste stad blijft om met elkaar te wonen, te werken en te leven.

De Partij van de Arbeid vraagt u om uw stem. Steun ons en werk samen met ons aan *Een Stad die Werkt*.

I. WERK EN INKOMEN

I.1 Werken in Arnhem: iedereen moet mee (kunnen) doen

Wat vinden we?

Werk is belangrijk voor mensen. Werk biedt bestaanszekerheid, maar ook geeft werk mensen eigenwaarde en draagt het bij aan het sociale netwerk. We vinden dat er in en om de stad voldoende werkgelegenheid moet zijn voor iedereen die wil en kan werken. Zijn die banen er te weinig, dan moet de gemeente het voortouw nemen om - samen met partners in bedrijfsleven en onderwijs - banen te behouden, nieuwe banen te creëren en werk naar Arnhem te halen. Zodat mensen die nu aan de kant staan weer perspectief krijgen.

Wat kan er beter?

We zitten midden in een ernstige economische crisis. Het aantal mensen zonder baan is in Arnhem de laatste jaren sterk gestegen. Het huidige college is er onvoldoende in geslaagd mensen aan het werk te houden. Ondanks de belofte om 1.100 nieuwe banen te creëren, is het aantal mensen met een uitkering alleen maar toegenomen en is het aantal arbeidsplaatsen gedaald. Arnhem doet het op dit punt in vergelijking met andere steden ronduit slecht.

De gemeente investeert te weinig in overleg en samenwerking met bedrijven en instellingen om te komen tot de ontwikkeling van werkgelegenheid. Er is de afgelopen jaren te weinig ingezet op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven. Arnhem moet de rode loper uitrollen voor nieuwe en bestaande bedrijven! De huidige situatie vraagt om een onorthodoxe aanpak, met lef om hinderlijke bureaucratie uit de weg te ruimen.

Arnhem kent een breed scala aan opleidingen, maar toch zijn er te weinig banen voor afgestudeerden. Dit komt mede omdat er onvoldoende afstemming plaatsvindt tussen onderwijs en bedrijven. Zo kent de HAN een opleiding Autotechniek, maar vestigt Tesla haar fabriek in Tilburg. Bij Arnhemse zorginstellingen is er nog steeds vraag naar arbeidskrachten. De aansluiting tussen opleidingen en bedrijven kan en moet beter.

Wat willen we doen?

- Arnhem moet een aantrekkelijke vestigingsstad voor bedrijven zijn. De gemeente gaat bedrijven veel actiever benaderen en verleiden. We zetten daarbij ook in op het terughalen van werk dat eerder naar het buitenland is verplaatst.
- We leggen de rode loper uit voor ondernemers. Bureaucratische procedures voor bedrijven worden kritisch tegen het licht gehouden en de gemeente behandelt ondernemers als echte klanten. De lijnen binnen de gemeentelijke organisatie zijn kort en helder. De wachttijd voor een vergunning wordt tot een minimum beperkt.
- We sluiten zo snel mogelijk een akkoord met werkgevers en onderwijsinstellingen, om samen meer mensen aan het werk te helpen. Voor de uitvoering van de gezamenlijke initiatieven roepen we een werkgelegenheidsfonds in het leven.
- Bedrijven zorgen voor stageplaatsen voor studenten. Bedrijven die stagiaires na afloop in dienst nemen worden beloond.
- Met beroepsopleidingen willen we afspraken maken om de versnippering van opleidingen tegen te gaan. Samen met bedrijven en onderwijsinstellingen zorgen we ervoor dat jongeren de opleidingen gaan volgen waarnaar op de arbeidsmarkt vraag is, onder andere door vroege voorlichting op middelbare scholen en door het aanbieden van stages.
- De bereikbaarheid van de stad verdient op een aantal plekken verbetering. De doortrekking van de A15 steunen wij.
- We maken afspraken met uitzendbureaus. Zij kunnen een rol spelen bij het aan werk helpen van jongeren. Belangrijk is dat het goed werk is voor een fatsoenlijk uurloon.
- Kwetsbare jongeren op zoek naar een baan, kunnen vaak moeilijk werk vinden via de reguliere uitzendbureaus. Zij hebben wat meer begeleiding nodig. Een gemeentelijk uitzendbureau voor deze doelgroep kan hen beter en sneller helpen werk te vinden, bijvoorbeeld bij bedrijven die zaken doen met de gemeente.
- Lokale bedrijven worden bij aanbestedingen maximaal betrokken en geïnformeerd. Het aanbieden van duurzame leer-werktrajecten kan een belangrijk gunningscriterium zijn ('social return').
- Succesvolle ondernemers in de cultuur betrekken we bij het begeleiden van jonge kunstenaars om tot goede plannen te komen en die te verwezenlijken.

I.2 De binnenstad: Een bruisend stadshart

Wat vinden we?

De binnenstad van Arnhem is een belangrijke motor voor ondernemerschap en werk. Ontwikkelingen in de binnenstad moeten bijdragen aan versterking van de Arnhemse economie. Geen grootse plannen, maar zorgen dat geleidelijk aan het centrum van Arnhem, inclusief de zuidelijke binnenstad, weer gaat bruisen van nieuwe economische activiteit: meer bezoekers, meer instellingen en bedrijven, meer banen.

Kunst en cultuur horen bij een dynamische samenleving. Arnhem kent een groot en goed kunst- en culturaanbod. De infrastructuur voor kunst en cultuur in Arnhem is van hoog niveau. Culturele activiteiten vergroten de aantrekkelijkheid van de stad als vestigingsplaats voor bedrijven en kunnen dus bijdragen aan het versterken van de Arnhemse economie. Evenementen dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de stad.

Wat kan er beter?

Alhoewel de binnenstad hoog scoort op veiligheid, is er veel aan de hand. Winkeliers voelen zich op rustige tijden niet altijd veilig. Met name de straten net buiten de binnenstad worden als minder veilig ervaren (Steenstraat, Hommelseweg, Klarendalseweg). Er is teveel overlast van uitgaanspubliek. De highlights van de stad zijn niet af of ogen onvoldoende aantrekkelijk (de Eusebiuskerk, het station, de Korenmarkt). Het aantal leegstaande winkelpanden groeit. De bereikbaarheid van de stad per fiets en openbaar vervoer is uitstekend, maar ook de goede bereikbaarheid van de binnenstad voor automobilisten is van belang. Betere bereikbaarheid zorgt voor meer bezoekers en meer economische activiteit.

Een kostbaar cultuurcluster past niet in deze tijd van crisis. Veel geld gaat naar gebouwen en faciliteiten, relatief weinig naar programmering en vernieuwing. De afgelopen jaren is erg veel geld gestoken in evenementen waarbij grote tekorten zijn opgetreden. De bestaande voorzieningen kunnen veel beter worden gebruikt om vernieuwende kunst en cultuur de ruimte te geven.

Wat willen we doen?

- We stellen samen met ondernemers en bewoners een visie op voor de Arnhemse binnenstad.

- We voorzien toegangswegen van informatiepanelen/borden, waardoor de bereikbaarheid van (delen van) de stad en de vindbaarheid van winkels kan verbeteren.
- Op zondag mogen alle winkels open. Voorwaarde is wel dat een substantieel deel van de winkeliers daaraan meedoet. De extra parkeeropbrengsten van de koopzondagen worden ingezet om de algemene parkeertarieven te verlagen.
- We willen het winkelgebied van de binnenstad niet uitbreiden. Wel kunnen we nieuwe functies introduceren, zoals scholen, gezondheidscentra en kleine cultuurcentra. Dit vergroot de levendigheid van de binnenstad. Ook willen we geen grootschalige detailhandel in de periferie van het centrum.
- We zorgen voor goede en snelle dienstverlening aan ondernemers. We willen dat aanvragen voor vergunningen sneller en effectiever worden afgehandeld.
- Met de politie maken we afspraken over extra surveillance rond sluitingstijd van winkels.
- We geven modeondernemers meer ruimte om in leegstaande panden hun waar aan te bieden. Hierover maken we afspraken met verhuurders/eigenaren van deze panden.
- We zijn tegen het Kunstencluster als alleenstaand icoon in de zuidelijke binnenstad. We willen het geld dat hiervoor is gereserveerd deels inzetten voor het stimuleren van ondernemerschap in de cultuursector.
- We willen zorgen dat in de cultuursector meer wordt samengewerkt, bijvoorbeeld in de programmering en bij ondersteunende taken. Met de sector kunnen afspraken worden gemaakt over de inzet van gerealiseerde besparingen.
- Dancefestivals, feesten en culturele activiteiten kunnen een handelsmerk zijn voor Arnhem. We willen initiatieven op dit terrein stimuleren.
- Wij ondersteunen initiatieven vanuit de Arnhemse creatieve industrie zoveel mogelijk en schrappen belemmerende regelgeving.
- We faciliteren vernieuwende initiatieven bijvoorbeeld door leegstaande gebouwen of onbenutte openbare ruimte beschikbaar te stellen. Ook al is dit tijdelijk.

1.3 Als werken niet vanzelf gaat:

Niemand aan de kant

Wat vinden we?

Mensen die lang op een bijstandsuitkering zijn aangewezen, lopen het risico het contact met samenleving kwijt te raken. Die samenleving kan alleen solidair blijven als bijstandsgerechtigden solidair blijven met de samenleving. We noemen dat wederkerigheid. Wij vinden dat we mensen niet aan de kant mogen laten staan. We willen mensen perspectief bieden om er bij te blijven horen en we willen voorkomen dat mensen in een

isolement terecht komen of in de schulden. Er bij horen betekent ook actief zijn voor de samenleving.

Op 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. Daarmee wordt de gemeente verantwoordelijk voor het aan het werk helpen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt: mensen uit de sociale werkplaats (Presikhaaf Bedrijven), Wajongeren (jonggehandicapten) en mensen met een bijstandsuitkering. Dat vinden wij belangrijk, want meedoen op de arbeidsmarkt betekent zeker ook voor deze mensen meedoen in onze samenleving. Wij willen deze mensen perspectief bieden. Dat betekent meer mensen aan de slag en minder uitkeringen.

Wat kan er beter?

Arnhem heeft ca. 6.000 mensen die leven van een bijstandsuitkering. Dat betekent dat te veel mensen in Arnhem aan de kant staan. Het toeleiden van mensen uit de bijstand naar werk is de afgelopen jaren mislukt. Sterker nog: er zijn meer mensen in de bijstand terecht gekomen en de verwachting is dat hun aantal nog verder zal stijgen. We zien het aantal banen voor mensen met grote afstand tot arbeidsmarkt afnemen, mede door de crisis. De gemeente moet alles op alles zetten om mensen zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. Lukt dat niet, dan moet een werkloze op een andere manier actief blijven. Veel mensen in de bijstand verrichten al vrijwilligerswerk. We willen ook de mensen die dat nu nog niet doen, vragen om hun bijdrage te leveren aan de samenleving.

Wat willen we doen?

- De komende vier jaar wordt met alle mensen uit de bijstand een gesprek gevoerd over wat men wil en kan doen: werk, opleiding of vrijwilligerswerk. Met mensen die niet willen, gaan we aan de slag om te kijken waar men een bijdrage moet leveren. In kwetsbare gevallen zoeken we een passende oplossing.
- Om mensen uit de bijstand te krijgen, maken we afspraken met bedrijven over leerwerkplekken in verschillende sectoren (zorg, bouw, transport en logistiek). Ook kan mensen een opleiding worden aangeboden die hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. We spreken duidelijke spelregels af, zodat verdringing op de arbeidsmarkt wordt tegengegaan.
- We willen het voor bedrijven makkelijker maken om sociaal te ondernemen: dat betekent één loket voor dienstverlening, minder bureaucratische rompslomp, inzet van loonkostensubsidies, begeleiding en een grotere kans op opdrachten.
- De sociale werkvoorziening biedt nu veel mensen een mogelijkheid voor een beschutte werkplek. Deze mogelijkheid willen we behouden.
- We stimuleren het werken voor de wijk. We denken aan het opzetten van wijkbedrijven (klussen, onderhoud, boodschappen, toezicht, sport/spel, etc.). We stimuleren eigen initiatieven daartoe. Hierdoor ontstaan ondernemingen van, voor en door bewoners.

- We stimuleren mensen te gaan werken op een tijdelijke ervaringsplaats met behoud van uitkering. We bieden deze mensen zoveel mogelijk begeleiding door mensen uit hun eigen netwerk of vrijwilligers met relevante ervaring.
- Wij willen dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft door voldoende stageplekken en werkervaringsplaatsen aan te bieden binnen de eigen organisatie en door arbeidsplaatsen te reserveren voor langdurig werklozen en arbeidsgehandicapten.
- Onze sociale zekerheid is gebaseerd op solidariteit. Om dit overeind te houden, staan fraudebestrijding en handhaving hoog op onze agenda. Wel streven we naar een attente dienstverlening door de gemeente en we voorkomen stigmatisering: niet iedere Arnhemmer met een bijstandsuitkering is bij voorbaat verdacht.
- We creëren op een aantal plaatsen in de stad voedseltuinen. Mensen zonder werk kunnen worden ingezet om de tuinen te onderhouden.

1.4 Bestrijden van armoede: Een kwestie van beschaving

Wat vinden we?

Armoede betekent niet meedoen aan maatschappelijke activiteiten, vaak een ongezondere levensstijl en mogelijk vereenzaming. Dat mogen we niet laten gebeuren! Kinderen uit gezinnen die in armoede leven, verdienen onze bescherming. Structurele armoede is voor ons onaanvaardbaar.

Niet meedoen komt maar deels door een gebrek aan geld. Het komt ook door een vorm van berusting en vervreemding: ‘wij horen er toch niet bij’. Armoede als een soort levensstijl dus. Wij vinden dat in een rijk land als het onze onacceptabel. Dit vraagt om een frontale aanval op armoede.

Schulden en armoede gaan vaak hand in hand. Het oplossen van schuldenproblematiek is een voorwaarde voor mensen om weer een toekomst op te bouwen. Inzet van schuldhulpverlening verdient een grote prioriteit, gekoppeld aan het voorkomen van nieuwe schulden door het toeleiden van mensen naar de arbeidsmarkt.

Wat kan er beter?

In Arnhem zitten 1.300 inwoners in de schuldhulpverlening. Door bezuinigingen is er een flink tekort aan medewerkers ontstaan om alle mensen met schulden te begeleiden. Daardoor zijn de wachtlijsten te lang en is de kwaliteit van de schuldhulpverlening onvoldoende.

Het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft, groeit. Met name de samenhang van armoede met gezondheid is schrijnend en onaanvaardbaar. Dat geldt vooral voor kinderen (ongezonde voeding, overgewicht, niet sporten, etc.).

Nog te vaak is de inzet gericht op het oplossen van schulden, niet op het voorkomen daarvan. Datzelfde geldt voor armoedebestrijding. Te vaak is de inzet gericht op een oplossing voor de korte termijn of voor een deelprobleem. Er is onvoldoende aandacht voor een structurele oplossing voor de persoon of het gezin.

Wat willen we doen?

- De Gelrepas moet beschikbaar zijn voor mensen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Activiteiten die bijdragen aan de vergroting van het netwerk en de kans op werk worden zwaarder gesubsidieerd en kinderen krijgen voorrang.
- Het lidmaatschap van een sportclub is en blijft gratis voor kinderen tot 18 jaar die een Gelrepas hebben.
- Om gezondheidsproblemen te voorkomen, zorgen we dat minima een beroep kunnen doen op de bijzondere bijstand voor medische kosten en - waar nodig - een aanvullende ziektekostenverzekering.
- De Formulierenbrigade is een succes gebleken. We blijven inzetten op ondersteuning bij de aanvraag van voorzieningen waar mensen recht op hebben.
- We voeren regelmatig overleg met de vele stichtingen, particuliere initiatieven en instellingen die zich met armoedebestrijding bezighouden om de kwaliteit van de samenwerking en kennis uit te wisselen.
- Met woningbouwcorporaties en nutsbedrijven maken we afspraken over het snel melden van achterstanden van betaling. Bij zo'n melding wordt direct door de gemeente contact met de bewoner gelegd. We willen voorkomen dat problematische schulden ontstaan en daardoor huisuitzettingen. Convenanten met deurwaarders moeten hoge incassokosten voorkomen. Met middelbare scholen wordt afgesproken dat scholieren tijdens hun schoolperiode bewust worden gemaakt van een gezonde financiële huishouding.
- De capaciteit voor schuldhulpverlening moet groter en de kwaliteit moet beter om de problemen sneller aan te pakken. De gemeente blijft altijd verantwoordelijk voor de kwaliteit van de uitvoering.
- Als sprake is van werkloosheid - en dat is in veel gevallen zo - dan worden bij de hulpverlening ook afspraken gemaakt over een maatschappelijke tegenprestatie.
- We zorgen dat de problemen in de in- en uitstroom in de crisisopvang worden opgelost door te zorgen dat er voldoende woningen zijn waar mensen vanuit de crisisopvang een nieuwe start kunnen maken.
- We hebben aandacht voor de thuislozen die wel onderdak hebben (bijvoorbeeld op een camping of bij familie of vrienden), maar geen vaste verblijfplaats. Deze mensen vallen nu buiten de cijfers over daklozen, maar hebben wel degelijk hulp nodig. Er komt

aandacht voor de groeiende groep (alleenstaande) ouders die dakloos raken en mensen die door het verliezen van hun baan dakloos raken.

2. ZORG EN GEZONDHEID

2.1 Zorg dichtbij: versterken van de eigen kracht

Wat vinden we?

De komende raadsperiode wordt de gemeente verantwoordelijk voor de zorg voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten. Iedereen die zorg en ondersteuning nodig heeft, moet die ook blijven krijgen. Bij voorkeur van zorgverleners uit de wijk, vaste zorgverleners die je kent. Ook vrienden, burens en familie kunnen een bijdrage leveren aan de ondersteuning. Goede ondersteuning vraagt om goede samenwerking tussen professionele zorgverleners en mantelzorgers.

Voor jezelf kunnen zorgen vinden wij een groot goed. Zorgverleners moeten geen taken van mensen overnemen, maar hen juist helpen zoveel mogelijk voor zichzelf te zorgen en zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen wonen. Geleverde zorg moet goed passen bij wat iemand nodig heeft en er moet tijd zijn voor persoonlijke aandacht.

Oud, ziek of gehandicapt zijn betekent niet dat je geen rol meer kan vervullen in de maatschappij. Ook als je misschien minder valide bent, niet voldoende energie hebt voor een reguliere baan of op een andere manier niet gemakkelijk in een gewone of aangepaste baan aan het werk kan, kun je voor de samenleving heel waardevol zijn. We willen ouderen, (chronisch) zieken en gehandicapten betrekken bij de buurt door ze te vragen vrijwilligerswerk te doen als de gezondheid dit toelaat. Hierdoor blijven zij onderdeel van de samenleving.

Wat kan er beter?

Op dit moment wordt het aanbod in de zorg vaak bepaald aan de hand van algemene regels. Er wordt onvoldoende gekeken naar wat elk individu nodig heeft. Er wordt door zorgverleners bovendien teveel langs elkaar heen gewerkt. Iedere sector heeft zijn eigen mensen en eigen zorgaanbod. Door de handen ineen te slaan en samen te werken, kan veel meer ondersteuning worden geboden voor het beschikbare geld.

De kosten van de zorg lopen op. Dat komt deels door de vergrijzing waardoor meer mensen ondersteuning nodig hebben. Een andere reden voor de stijgende zorgkosten is de

doorgesloten professionalisering van de zorg. Dat kan anders, en vooral beter! Het ondersteunen van kwetsbare mensen in je eigen omgeving (familie, buurt, vriendenkring) moet weer vanzelfsprekend worden.

Professionele zorgverleners moeten goed samenwerken met mantelzorgers, vrienden en familieleden van degenen die zij helpen. Hiervoor moeten we de zorg dichtbij mensen organiseren. Door de zorg te organiseren in de wijk, hebben zorgverleners de kans om de mensen in de wijk te leren kennen en zorg op maat te bieden. Hierdoor wordt eerder opgemerkt als het met iemand niet goed gaat en is de drempel om ondersteuning te vragen lager.

Wat willen we doen?

- De decentralisatie van taken van het rijk naar de gemeente gebruiken we om zorg en welzijn meer aan elkaar te verbinden. We gaan steeds uit van eigen kracht, netwerk, familie, buurt en eventueel professional. Preventie wordt beloond. Het voorkomen van gezondheidsklachten, samen met zorgverzekeraar, wijkverpleegkundige, gemeente en ziekenhuizen, is ons uitgangspunt. Dit is goedkoper en prettiger voor mensen.
- We willen dat mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Om dit mogelijk te maken, is het van belang de zorg dichtbij mensen te organiseren. De veiligheid in huis is voor ouderen, zieken en gehandicapten een belangrijk aandachtspunt. Zorgaanbieders letten hier extra op.
- Bij het inrichten van een wijk of buurt en bij renovatie of nieuwbouw van gemeentelijke gebouwen houden we rekening met toegankelijkheid voor chronisch zieken en gehandicapten.
- We willen dat mensen het meer vanzelfsprekend gaan vinden elkaar te ondersteunen als dat nodig is. Niet voor iedere hulpvraag is een professionele zorgverlener de beste oplossing.
- We betrekken ouderen, (chronisch) zieken en gehandicapten bij de buurt door ze te vragen - als dat kan - vrijwilligerswerk te doen. Hierdoor raken mensen minder snel in een isolement en het komt de saamhorigheid in de buurt ten goede.
- Wij zorgen voor een goede ondersteuning van mantelzorgers: zij verrichten een onmisbare taak en verdienen daarvoor erkenning en waardering. Om gebruik te maken van de aanwezige kennis bij de mantelzorgers en om te zorgen dat mantelzorgers niet overbelast raken, wordt de professionele zorg goed op hun behoeften afgestemd.
- Marktwerking mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van de zorg. We stellen strenge kwaliteitseisen aan de zorg die de gemeente inkoop.
- We vinden het belangrijk dat werknemers in de zorg fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden hebben. Ook hieraan stellen we in de aanbesteding van zorg eisen.
- We organiseren zorg en ondersteuning dichtbij mensen. Ervaren hulpverleners werken samen in teams per wijk. We zorgen voor goede samenwerking met tweedelijns zorg,

met de wijkverpleegkundigen als zichtbare schakel tussen zorg, ondersteuning en andere vormen van dienstverlening.

- Wij zijn voor het behoud van het persoonsgebonden budget (PGB) voor tweedelijnszorg en -voorzieningen, zodat mensen zelf de regie houden voor het inkopen van hun zorg.

2.2 Jeugdzorg: één gezin, één plan, één regisseur

Wat vinden we?

Ieder kind moet de best mogelijke start krijgen in zijn of haar leven. Zo'n start vraagt om een veilige, stimulerende en liefdevolle omgeving. Waar zich problemen in de opvoeding voordoen, zetten we zoveel mogelijk in op de versterking en ondersteuning van de eigen kracht van gezinnen. Het eigen netwerk van het gezin kan in de ondersteuning een belangrijke rol spelen. Hulpverlening kan daarbij helpen. Samen zorgen we er dan voor dat die veilige en liefdevolle omgeving er weer is voor het kind.

Jeugdzorg gaat over allerlei soorten van hulp. Het varieert van preventie, kinderen die problemen hebben met opgroeien en leren, zorg voor geestelijke gehandicapte kinderen, kinderen in aanraking met justitie, kinderen met een psychiatrische aandoening, pleegzorg en jeugdbescherming. Wij vinden dat als de gemeente in 2015 deze taken overneemt van het rijk, de kwaliteit van al deze onderdelen van de Jeugdzorg moet worden gewaarborgd.

Wat kan er beter?

Er zijn op dit moment vaak teveel hulpverleners actief rondom gezinnen met problemen. Het is daardoor niet altijd duidelijk welke zorgverlener waarvoor verantwoordelijk is. Dit kan anders door voor ieder gezin waar zich problemen voordoen te werken volgens het beginsel: één gezin, één plan, één hulpverlener.

Gezinnen met problemen moeten vaak te lang wachten op ondersteuning. Door bureaucratie en verkokering wordt er inefficiënt gewerkt. Als de gemeente vanaf 2014 verantwoordelijk is voor de jeugdzorg, is samenwerking en ontkokering topprioriteit.

Er is op dit moment te weinig verbinding tussen de professionele jeugdzorg en de eigen omgeving van het gezin (school, sportverenigingen, buurt). Problemen moeten zoveel mogelijk worden opgelost door de omgeving van het gezin te betrekken in de ondersteuning van ouders en kinderen.

Wat willen we doen?

- We gaan uit van een positief jeugdbeleid waarin het versterken van de eigen kracht van opvoeders en kinderen centraal staat en daar waar het nodig is, ondersteund wordt. Ouders zijn verantwoordelijk voor het veilig en gezond opgroeien van hun kinderen. De overheid grijpt in wanneer het kind in gevaar komt.
- We willen dat de jeugdzorg voor alle kinderen die dit nodig hebben toegankelijk is. We zijn daarom tegen elke vorm van een eigen bijdrage.
- Wij organiseren de zorg voor gezinnen volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur. Deze deskundige activeert samen met het gezin het netwerk, coördineert waar nodig de professionele zorg, en schakelt eventueel experts in. De hulpvraag van kinderen, jongeren en opvoeders staat centraal en kinderen en jongeren worden daarbij gehoord. Samenwerking tussen alle partijen die zich in een wijk bezighouden met de zorg aan kinderen, jongeren en gezinnen staat in de organisatie van ons jeugdbeleid centraal. We zoeken de oplossing daar waar de problemen ontstaan, in de eigen omgeving samen met de ouders en kinderen.
- Wachtlijsten in de jeugdzorg zijn onacceptabel. Wij willen niet alleen een snelle intake, maar ook een snelle start van de behandeling. Wanneer er een wachtlijst dreigt te ontstaan, grijpen we direct in door met alle betrokken partijen afspraken te maken over tijdelijke maatregelen.
- De verantwoordelijkheid van de gemeente voor de zorg voor jongeren houdt op wanneer zij 18 worden. Als jongeren ook na hun 18e ondersteuning nodig hebben, zorgt de gemeente dat de overgang naar volwassenenzorg goed verloopt. Indien geen geschikte vervolgplek voorhanden is, kan op deze regel een uitzondering gemaakt worden. We laten geen jongeren tussen wal en schip vallen.
- We zetten in op snelle signalering van spijbelen en schooluitval. Leerplichtambtenaren lopen nog te vaak achter de feiten aan, omdat scholen spijbelen niet of te laat melden. We maken met scholen afspraken om spijbelen verder terug te dringen. Bij uitval van jongeren in het MBO en VO kunnen jongerencoaches een belangrijke rol spelen om jongeren die uitvallen zo snel mogelijk weer terug op school te krijgen.
- Wij stimuleren deskundigheid van zorgverleners, onderwijzers en agenten op het gebied van veiligheid en de aanpak/signalering van huislijk geweld, kindermishandeling, het (h)erkennen van eer-gerelateerd geweld, de aanpak van geweld tegen homo's, loverboy-problematiek en radicalisering.
- We zetten de nieuwe aanpak van zwerfjongeren voort. Als na evaluatie blijkt dat deze aanpak succesvol is, breiden deze wanneer nodig uit.

2.3 Sport: de beste investering in gezondheid

Wat vinden we?

Naast het bieden van goede zorg is het belangrijk gezondheidsproblemen te voorkomen. Voldoende bewegen en gezond eten helpen daarbij. Sporten en bewegen zijn heel belangrijk. Mensen die genoeg bewegen, zijn minder vaak ziek, zowel fysiek als psychisch. Daarnaast is sporten een manier om op een positieve manier in contact te komen met anderen.

Wat kan er beter?

Arnhem investeert veel in sport, maar doet het nog altijd niet goed als het gaat over overgewicht bij kinderen. Het hoge aantal jonge mensen met een groot risico op gezondheidsproblemen is zorgwekkend. Er moet meer worden gedaan om het aantal kinderen met (ernstig) overgewicht te laten afnemen.

Wat willen we doen?

- Voorlichting over gezonde voeding, sporten en bewegen helpt een gezonde leefstijl te stimuleren. We ondersteunen initiatieven in de stad die gericht zijn op gezond eten en voldoende bewegen. We faciliteren initiatieven van inwoners om samen te gaan bewegen of gezond te eten.
- Met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties maken we afspraken om sport en bewegen op school uit te breiden om overgewicht tegen te gaan en jeugd in aanraking te brengen met sport. Ook stimuleren we gezond eten in kantines op scholen en bij (sport)verenigingen door prijzen uit te reiken aan scholen en verenigingen die dit goed doen en door advies te geven aan scholen en verenigingen.
- We continueren het beleid op het gebied van voorlichting en preventie van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. We geven extra aandacht aan het handhaven van drank- en horecabeleid. Hierbij besteden we speciale aandacht aan het handhaven van regels met betrekking tot drankgebruik van jongeren.
- Wij vinden het van belang dat alle kinderen leren zwemmen. Daarom faciliteren wij schoolzwemmen voor kinderen die op 8-jarige leeftijd nog niet kunnen zwemmen.
- We vragen scholen kinderen te stimuleren om met de fiets of lopend naar school te gaan.

- We stimuleren het lidmaatschap van een sportvereniging. We ondersteunen initiatieven in de wijk door sportverenigingen die de jeugd op een laagdrempelige manier laat kennismaken met sport in de buurt. De stap om lid te worden van een sportvereniging wordt hierdoor kleiner. Kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum kunnen gratis sporten met gebruik van de Gelrepas.
- In samenwerking met sportverenigingen richten we schoolsportverenigingen op in wijken waar weinig sportinfrastructuur is, zoals bijvoorbeeld 't Broek en Klarendal. Bij de schoolsportvereniging kunnen meerdere scholen in de wijk zich aansluiten. Sportverenigingen verzorgen de diverse sporttrainingen.
- We zetten in op multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties om deze ook in de toekomst exploitabel te houden.
- We zorgen dat zowel het aanbod als de accommodaties van sportverenigingen toegankelijk zijn voor minder validen en ouderen.

3. WIJKEN EN WONEN

3.1 Samenleven in buurten

Wat vinden we?

Wij vinden het belangrijk dat alle Arnhemmers zich prettig voelen in hun wijk. Daarvoor is het belangrijk dat bewoners zich betrokken voelen bij hun buurt en contact hebben met mede buurtbewoners. De inrichting van een buurt kan bewoners stimuleren om elkaar te ontmoeten. Sportverenigingen vervullen een belangrijke rol in de sociale samenhang. Culturele evenementen brengen bewoners bij elkaar en dragen zo bij aan de binding en integratie in wijken. In alle wijken moet op sportief en cultureel gebied voldoende te doen zijn. Kinderen moeten voldoende ruimte hebben om samen buiten te spelen: in veilige straten, op speelplaatsen en op skatebanen.

Bewoners moeten invloed hebben op wat de gemeente en andere partijen in hun buurt doen. Dat geldt bijvoorbeeld als het gaat om het realiseren van speelplekken voor kinderen of jongeren, maar ook bij onderhoud en inrichting van de openbare ruimte. Bewoners weten vaak zelf het beste wat er nodig is in hun buurt en hoe problemen het beste kunnen worden aangepakt. We willen kinderen en jongeren meer betrekken bij het realiseren van speelplekken.

Wat kan er beter?

De gemeente kan meer halen uit de samenwerking met bewoners. Daarvoor is het belangrijk dat wijkplatforms een representatieve vertegenwoordiging zijn van de wijk. Door de inzet van sociale media kunnen meer doelgroepen bij de wijkaanpak worden betrokken.

Te vaak worden plekken voor jongeren of kinderen ontworpen aan de tekentafel, zonder dat kinderen of jongeren daarin een inbreng hebben. Zo maken we voor veel geld speelplekken die niet voldoen aan de wensen van de genen voor wie ze bedoeld zijn. Veel Arnhemmers zijn trots op hun buurt en voelen zich betrokken bij hun buurt en buurtgenoten. In sommige buurten kan dat nog beter, bijvoorbeeld doordat logische ontmoetingsplekken nog ontbreken.

Wat willen we doen?

- We stellen met iedere wijk een wijkcontract op. In het wijkcontract leggen we vast wat bewoners mogen verwachten van de gemeente (en andere aangesloten partijen) en wat de gemeente mag verwachten van bewoners.
- De gemeente maakt een actieplan om het ergste achterstallig onderhoud aan de openbare ruimte in woonbuurten weg te werken. In overleg met bewoners bepalen we waaraan daarbij prioriteit wordt gegeven.
- Voor veel Arnhemmers maakt het openbaar groen de buurt mooier en leefbaarder. Dit moet zoveel mogelijk kunnen worden behouden, eventueel met inzet van buurtbewoners.
- We gaan na waar welke verkeersknelpunten zich op buurtniveau voordoen en waar bewoners het meeste hinder van ondervinden. Deze knelpunten pakken we met voorrang aan.
- Wijkregisseurs moeten meer doorzettingsmacht krijgen, zodat zij in overleg met bewoners kunnen bepalen welke problemen meer voorrang krijgen.
- Speelplekken of ontmoetingsplekken kunnen soms eenvoudig worden aangepast, zodat bewoners met verschillende achtergronden elkaar makkelijker ontmoeten. Denk bijvoorbeeld aan een moestuin of een *jeu de boulesbaan* naast een speelplek. Daarnaast dagen wij jongeren, ouderen, ouders en kinderen uit om zelf met ideeën en ontwerpen te komen voor speel- en ontmoetingsplekken. In nieuwe bouwprojecten moet hier speciale aandacht aan worden besteed.
- Sommige mensen hebben moeite met lezen en schrijven, met de Nederlandse taal, of met omgaan met de computer. We stimuleren initiatieven in de buurt waarbij vrijwilligers en professionals deze groepen ondersteunen bij het ontwikkelen van vaardigheden waardoor zij gemakkelijker mee kunnen doen in onze maatschappij.
- Bewoners krijgen de gelegenheid om braakliggende stukken grond die (nog) niet worden bebouwd, een tijdelijke bestemming te geven voor de buurt (reizende tuinen, moestuin, etc.).
- We faciliteren vernieuwende culturele initiatieven bijvoorbeeld door leegstaande gebouwen in de wijk beschikbaar te stellen. Geef kunstenaars letterlijk de ruimte (ook al is het tijdelijk).
- Scholen en andere publieke gebouwen in de wijken willen we verduurzamen. Energiebesparing in deze gebouwen verdient zichzelf terug. Daarom verstrekken we duurzaamheidsleningen om deze investeringen te betalen.
- We kijken welke locaties in de stad zich lenen voor geothermie (aardwarmte). Waar mogelijk passen we geothermie toe in nieuwbouwprojecten.

3.2 Veilige en leefbare buurten

Wat vinden we?

Wij vinden het belangrijk dat bewoners zich veilig kunnen voelen in hun eigen buurt. Daarvoor is het belangrijk dat mensen elkaar kennen en durven aanspreken. Bewoners zouden geen last moeten hebben van criminaliteit en overlast. Bewoners moeten invloed hebben op wat de gemeente en andere partijen in hun eigen buurt doen. Dat geldt wat ons betreft dus ook als het gaat om het aanpakken van overlast en onveiligheid.

Samenwerking tussen partijen is van groot belang om leefbaarheidsproblemen aan te pakken en te voorkomen. De gemeente, woningcorporaties, politie en welzijnsorganisaties kunnen veel bereiken als zij goed samenwerken, met elkaar en met bewoners.

Voldoende werkgelegenheid, voorkomen van uitval in het onderwijs en een sociaal vangnet voor jongeren dragen belangrijk bij aan het voorkomen van overlastgevend en crimineel gedrag.

Wat kan er beter?

Te veel mensen maken zich zorgen over de veiligheid in hun buurt. Er vinden te veel overvallen en inbraken plaats. De kans dat de politie de daders vindt, is te klein. We hebben de afgelopen jaren veel gesprekken gevoerd in de wijken van Arnhem. Daaruit bleek dat mensen het gevoel hebben dat er te weinig gebeurt met hun klachten en wensen om de leefbaarheid in de buurt te verbeteren. Dat kan beter. Gemeente en politie moeten bewoners serieus nemen en met hen samenwerken. Bewoners zijn de oren en de ogen van de wijk en weten het best waar zich problemen voordoen. Er zijn nog plekken in Arnhem waar mensen te veel hinder hebben van trillingen en geluidsoverlast door goederentreinen.

Wat willen we doen?

- Bewoners kunnen goed inschatten welke verbeteringen in hun buurt het meest belangrijk zijn. Hiervoor moeten zij mee kunnen praten over keuzes die gemeente en politie maken. Bewoners moeten invloed hebben op een percentage van de inzet van de wijkagent in hun wijk (*de buurt bestuurt*). De politieposten in de wijken blijven behouden.
- Gemeente, jongerenwerk, OM, leerplicht en jeugdzorg werken samen in het veiligheidshuis. Wij vinden dat hierop niet mag worden bezuinigd en dat de gemeente hierin als regisseur moet optreden.

- De samenwerking tussen de gemeente, woningcorporaties, politie, scholen en andere organisaties in buurten waar zich problemen op het gebied van leefbaarheid voordoen, zetten we krachtig voort.
- Hufterig gedrag in wijken pakken we keihard aan. Een hufter kan het woongenot van een hele straat of buurt verpesten. Wij kiezen voor een harde aanpak. Desnoods moet een overlastpleger de wijk verlaten.
- Als jongeren overlast veroorzaken in de wijk, spreken we de jongeren en hun ouders aan. Jongerencoaches spelen daarbij een belangrijke rol. Wanneer mogelijk wordt mét de jongeren zelf naar een oplossing gezocht.
- Ouders en schoolleiding voeren gezamenlijke aanpak uit om de verkeersveiligheid rond scholen te verbeteren. De gemeente ondersteunt waar nodig.
- Het Keurmerk Veilig Ondernemen breiden wij uit naar meer winkelcentra en bedrijventerreinen in Arnhem. Met het Fonds Veilig Ondernemen (waartoe wij het initiatief hebben genomen) ondersteunen we initiatieven van ondernemers om de veiligheid te verbeteren.
- Wij willen een inperking van het aantal goederentreinen en de snelheid van de goederentreinen met gevaarlijke stoffen op het spoor. Hiervoor moet de gemeente blijven vechten bij ProRail en de rijksoverheid en goed communiceren met bewoners.
- We maken samen met zorg- en woonaanbieders een persoonsgericht actieplan om daklozen weer tot (zelfstandig) wonen te brengen. Met woningbouwcorporaties maken we afspraken om te zorgen dat er voldoende woningen beschikbaar zijn voor begeleid wonen. We stimuleren daklozen die nog op straat leven, om iets terug te doen en zich nuttig te maken. Bijvoorbeeld met het opruimen van rommel op straat. Bestaande projecten continueren we.
- We willen dat politie, justitie, gemeente en hulpverleningsorganisaties meer gaan samenwerken en informatie met elkaar delen op het gebied van mensenhandel. De gemeentelijke toezichthouders en handhavers moeten zich bewust zijn van en signalen kunnen herkennen van prostitutie, mensenhandel en uitbuiting.

3.3 Voor iedereen een goede woning

Wat vinden we?

Wonen is een eerste levensbehoefte. Voor mensen die onvoldoende verdienen om een huis te kopen of te huren op de vrije markt, zorgt de gemeente samen met de woningcorporaties dat er voldoende, kwalitatief goede en betaalbare huurwoningen zijn. Goed wonen moet voor iedereen beschikbaar zijn. De gemeente moet zorgen voor ruimte om woningen te bouwen waaraan behoefte is. Ook moet de gemeente mensen de gelegenheid geven om - eventueel samen met anderen - zelf hun woning te bouwen.

Wat kan er beter?

Mensen moeten te lang wachten op een huurwoning. Dit ondanks dat Arnhem relatief veel sociale huurwoningen heeft. Vooral voor starters op de woningmarkt levert dit problemen op. De positie van starters moet beter. De doorstroming vanuit de sociale huur naar de vrije huur- en koopmarkt moet worden bevorderd.

De woonlasten stijgen door de stijging van de energieprijzen. Dit gaat ten koste van de koopkracht van mensen. Vooral voor de lagere inkomens levert dit problemen op. Woningen - en in het bijzonder sociale huurwoningen - moeten zuiniger worden.

Wat willen we doen?

- Om de wachttijd voor een sociale huurwoning te verkorten, moet de doorstroming sneller. Mensen met een middeninkomen moeten kunnen doorstromen naar de particuliere sector zodat er meer woningen beschikbaar komen voor mensen met lage inkomens. Een groter aanbod aan huurwoningen met een prijsklasse net boven de sociale huurgrens, kan daaraan bijdragen.
- Met de woningcorporaties maken we afspraken over investeringen in energiebesparing. Zo brengen we de woonlasten van huishoudens met lage inkomens naar beneden.
- We ondersteunen mensen die gezamenlijk een bouwproject willen realiseren (collectief particulier opdrachtgeverschap). We stellen de starterslening ook beschikbaar voor starters die aan een cpo project deelnemen en verlagen voor deze projecten de bouwleges.
- We houden de grondprijzen kritisch tegen het licht: als de hoogte van de grondprijs de voortgang van de woningbouw belemmert, vinden we het bouwen van voldoende goede woningen belangrijker dan een hoge grondopbrengst voor de gemeente.
- We maken werk van het bestrijden van leegstand. We maken daarvoor actief gebruik van de Leegstandswet. Deze wet maakt het de gemeente mogelijk eigenaren onder druk te zetten hun leegstaande pand (tijdelijk) te verhuren. Leegstaande panden kunnen worden ingezet als studentenhuus, atelier of bedrijfsruimte of voor maatschappelijke functies. Ook kunnen leegstaande gebouwen dienst doen als 'pauzewoning'; dit zijn woningen waar een van de partners tijdelijk kan wonen als er problemen zijn in de relatie. Inwoners worden uitgenodigd ideeën aan te leveren voor de tijdelijke bestemming van leegstaande gebouwen.
- We pakken het 'verkameren' van woningen aan in buurten waar al veel kleine appartementen zijn en/of de parkeerdruk erg hoog is. Hiervoor stellen we bindende regels op waaraan huiseigenaren zich moeten houden.
- Wie zijn woning (tijdelijk) wil uitbreiden om zorg te kunnen leveren aan een ziek of gehandicapt familielid geven we de ruimte. Juridische obstakels hiervoor nemen we weg.

- Er moet zo snel mogelijk een plek worden gevonden voor woonboten die nu op ongewenste plaatsen liggen.

4. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De financiële ruimte voor nieuwe initiatieven zal zeer klein zijn de komende raadsperiode. Dat betekent dat we keuzes moeten maken. De prioriteiten van de PvdA zijn werk, zorg en veilig en prettig wonen. Financiële keuzes mogen niet ten koste gaan van deze prioriteiten. Dat is onze leidraad voor de komende vier jaar.

De economische crisis heeft als gevolg dat steeds meer Arnhemmers een beroep moeten doen op een bijstandsuitkering of de schuldhulpverlening. Door volop te investeren in werkgelegenheid willen we de economische situatie voor Arnhemmers verbeteren en tegelijkertijd de uitgaven op het sociale domein in de hand houden. We zoeken daarbij nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. De PvdA zet ook in op het tijdig signaleren van schulden en andere problemen zodat mensen op tijd ondersteund kunnen worden. De baten van schuldhulpverlening zijn ruim twee keer zo hoog zijn als de bedragen die de gemeente eraan uitgeeft. Tijdig signaleren van problemen maakt dat kosten worden beperkt op andere beleidsterreinen zoals zorg, huisuitzettingen en maatschappelijk werk.

Omdat inwoners en bedrijven het niet gemakkelijk hebben in deze tijd willen we lastenstijging beperkt toestaan. De OZB groeit mee met de inflatie en de rioolheffing is kostendekkend voor alle rioolkosten, inclusief de personeelslasten. We voorkomen lastenstijging voor de minima door het kwijtscheldingsbeleid van gemeentelijke belastingen in stand te houden. Het weerstandsvermogen mag in crisistijd op 75% uitkomen, de ondergrens die de gemeente heeft gesteld.

We kijken kritisch naar toekomstige investeringen in wegen en gebouwen. We zullen bij iedere investering afwegen of het bijdraagt aan de prioriteiten die de PvdA in dit verkiezingsprogramma heeft genoemd. Zo willen we het onderhoud van wegen op peil houden maar zijn grote herinrichtingsprojecten van wegen niet altijd noodzakelijk. We willen dat onze scholen, sportverenigingen en culturele instellingen in goede gebouwen zijn gehuisvest. Maar we kijken eerst naar de mogelijkheden voor renovatie voordat we voor nieuwbouw kiezen. We willen dat gemeentelijk vastgoed optimaal benut wordt en zijn daarom voorstander van multifunctioneel gebruik. Ook is verkoop van gemeentelijk vastgoed een manier om de uitgaven op onderhoud te beperken en de inkomsten van de gemeente te vergroten.

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt meer tijd vrijgemaakt om geld uit Europese structuurfondsen binnen te halen.

De gemeente wordt verantwoordelijk voor nieuwe taken op het gebied van zorg en participatie. Het wordt een uitdaging voor de gemeente om de nieuwe taken te gaan uitvoeren met minder geld dan het rijk er nu voor uitgeeft. Door in te zetten op preventie verwachten wij op termijn kosten te kunnen besparen. Vooral op het gebied van de jeugdzorg kan met goede samenwerking op buurtniveau een voordeel worden behaald.

Wij willen topinkomens in de semi-publieke sector aan banden leggen. Daarom willen wij op lokaal niveau vooruitlopen op de invoering van de Wet Normering Topinkomens.

